

METODICKÝ LIST: JAK OŽÍVÁ PROSTOROVÁ ANIMACE

Metodický list je určen učitelům 2.–5. ročníku ZŠ.

Lekce pracuje s tématem prostoru v loutkové animaci. Film je iluze. Jak se tato iluze vytváří v prostorové animaci?

První aktivita vychází z projekce dílu a následujícími otázkami vede pozornost k jednotlivým prostředím a pozadím, tedy prostorům, ve kterých se příběh odehrává. Všimá si, jak a z čeho jsou vytvořeny.

Metodický list slouží jako opora k **pracovnímu listu Jak se tvoří prostor**. Jde o praktickou aktivitu. Pracovní list vede krok po kroku, jak vytvořit iluzi prostoru a vytvořit prostorové pozadí pro loutkový animovaný film.

Vzdělávací oblasti a průřezová témata RVP: Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a jeho svět, Umění a kultura (obor výtvarná a filmová výchova), Člověk, jeho osobnost a svět práce (Osobnostní rozvoj)

Klíčové kompetence: komunikační, k řešení problémů, k podnikavosti a pracovní, kulturní, digitální, osobnostní a sociální

Celková časová dotace:

1. aktivita – projekce filmu a diskuze nad jednotlivými obrazy z filmu: [1 vyučovací hodina](#)
2. aktivita – praktická realizace vlastního prostoru pro příběh: [2 vyučovací hodiny](#)

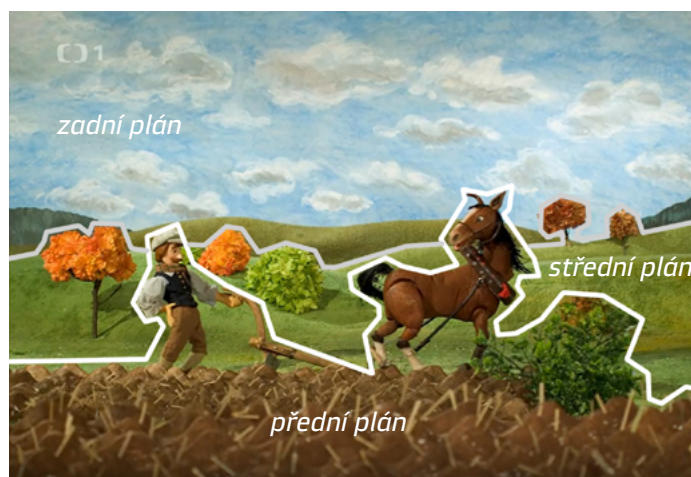
Chaloupka na vršku, Česká televize 2008, díl Jak děti pekly brambory

námět a scénář, výtvarník a režie: Šárka Váchová
animace: David Filčík, Jan Smrčka
hudba: Petr Skoumal

Iluze prostoru v dílu Jak děti pekly brambory

Loutková animace seriálu je animace prostorová a na rozdíl od plošných animací kreslené a ploškové pracuje se skutečným trojrozměrným prostorem. Pohybující se postavy jsou trojrozměrné loutky a pozadí je vytvořeno v prostoru. Ale stejně jako divadlo i animovaný film má svá prostorová omezení. Využívá tedy schopnosti iluzi prostoru částečně vytvořit. Jaké prostředky k vytvoření iluze prostoru animovaný film používá?

Na obrázku z filmu vidíme prostor krajiny a můžeme si jej pomyslně rozdělit na:

Přední plán – Tvoří jej orané pole ve spodní části obrazu (cca 1/4). Přední plán zakončují hlavní postavy, tedy loutky oráče a koně, kteří se pohybují horizontálně po zadním okraji předního plánu.

Střední plán – Tvoří jej zvlněná krajina travnatých kopečků s osamocenými stromy a keři. Zde vidíme první prostorotvorný prvek, tedy prvek podporující iluzi prostoru – v přední části středního plánu (v obraze níže) je strom větší než v zadní části (v obraze výše) plánu. Druhý prostorotvorný prvek je to, že postavy předního plánu překrývají to, co je za nimi.

Zadní plán – Tvoří ho zvýšené travnaté kopečky v dálce, které se liší i barvou a nevidíme u nich již žádné detaily (jednotlivé stromy a podobně). Součástí zadního plánu je i nebe, v našem případě plné mráčků. Všimněte si, že zde dojem prostoru vyvolává také rozdílná velikost mraků. Největší jsou nejvýše v obraze a postupně se zmenšují (sbíhají) k pomyslné linii horizontu.

Přední a střední plán jsou vytvořené skutečně prostorově. Představit si lze materiál připomínající hlinu nasypaný na rovný podklad (v popředí), vymodelované kopečky posypané zeleným barevným materiálem připomínajícím z dálky trávu a podobně.

Zadní plán je ale již pouze namalovaný jako obraz na kartonu. Malba ukončuje celý prostor krajiny.

AKTIVITY DO HODINY

1. vyučovací hodina

Promítněte si díl [Jak děti pekly brambory](#).

Následují otázky, které vedou pozornost malých diváků k charakteristickým prvkům loutkového animovaného filmu, tedy jak jsou tvořeny postavy a především prostředí, které vnímáme prostorově.

1. Jakým druhem animace je tvořen tento příběh?
2. Čím je charakteristický, případně čím se liší od například kreslené nebo ploškové animace?
3. Jak si myslíte, že je prostor, ve kterém se příběh odehrává, vyroben?

Vysvětlete a ukažte žákům rozdělení prostoru na jednotlivé plány v jednom z obrazů z filmu, ukažte jim prostorotvorné prvky.

Pusťte první část dílu v čase 00:21– 03:35 ještě jednou.

Úkol pro žáky:

Počítejte, kolik různých pozadí (prostorů) se v úryvku objevuje.

Při tvorbě animovaného filmu musejí tvůrci všechno do svého filmu vytvořit.

Přemýšlejte společně s žáky, jak se jednotlivá pozadí tvořila, jaké materiály asi tvůrci použili, co je skutečně prostorové a co je už jen namalovaná iluze prostoru.

2. vyučovací hodina

Úkol pro žáky:

Vytvořte pozadí do svého příběhu.

Doporučujeme při tvorbě prostorového pozadí pracovat ve skupině (2–4 žáci).

a) Zadejte žákům úkol tak, aby návrh krajiny obsahoval prostorotvorné prvky, například několik stromů různé velikosti (žáci je musejí umístit do správné části) a cestu, která ubíhá do pozadí (sbíhá se a zmenšuje) a tak dále.

b) Žáci vytvoří návrh na obyčejný kancelářský papír, promyslí, jaká část bude namalována na karton a jaká vytvořena prostorově.

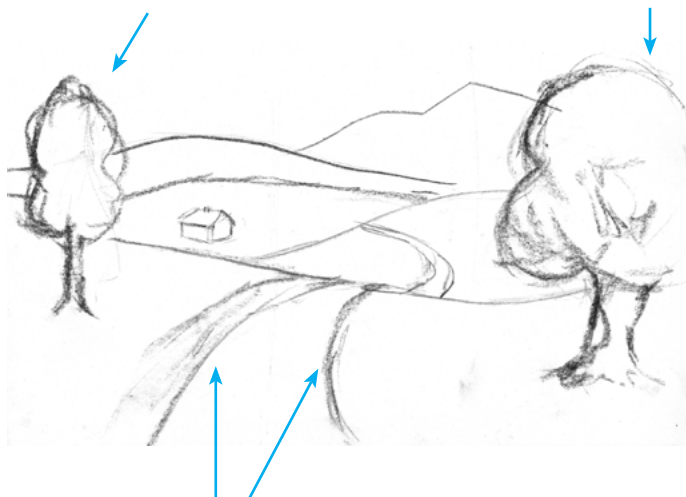
c) Podle pracovního listu žáci vyrobí prostorové pozadí.

K pochopení principu iluze prostoru mohou posloužit i následující příklady.

Lineární perspektiva

- Co je v dálce, zdá se být menší než to, co je blízko.

- Rovnoběžné linie se sbíhají.

Barevná perspektiva

zjednodušený obraz Caspara Davida Friedricha z roku 1808

Vzdálené kopce jsou:

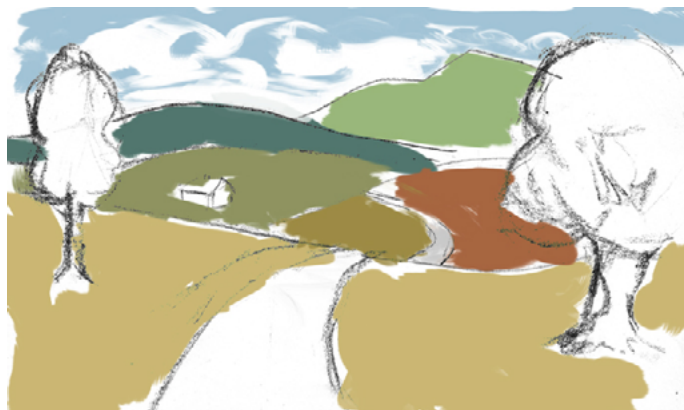
- světlejší,
- bledší (méně syté),
- ve studenějších odstínech (ze zelené se stává až modrá).

Barevné kompozice pro vytvoření krajiny podle předlohy

Jak by tato krajina vypadala v barvách Friedrichova obrazu?

Jak by tato krajina vypadala v barvách seriálu Chaloupka na vršku?

Jak by tato krajina vypadala v barvách západu slunce ze seriálu Chaloupka na vršku?

